

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
โครงการพอเพียงตามรอยพ่อแบบ พช. : กรณีศึกษา
รูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

กลุ่มงานศึกษาวิจัยและพัฒนา ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา
สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน
พ.ศ. 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น โครงการพอเพียงตามรอยพ่อแบบ พช. ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลาและแกนนำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทำงานร่วมกับแกนนำชุมชน สมาชิกชุมชน ในเขตเทศบาลนครยะลา ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เครื่องมือ คือ การเผยแพร่ข้อมูล น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ด้วยการสนทนากลุ่ม และ การนำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ทดลองปฏิบัติระดับพื้นที่ สรุปรูปแบบการทำงาน ด้วยการบันทึกผลระหว่าง - หลัง การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค การสังเกตระหว่าง - หลัง การดำเนินงาน และตรวจสอบข้อมูลจากการทำงาน

ผลจากการทดลองนำรูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

1.การจัดทำแผ่นพับ แนะนำ ขั้นตอนการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ตั้งแต่ขั้นตอนแรก ถึงขั้นตอนสิ้นสุดการผลิต มีภาพประกอบในการนำเสนอ รวมทั้ง การนำเสนอให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของน้ำมันมะพร้าวส่งผ่านที่ประชุมกรรมการจังหวัดของหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งวิธีการนี้ทำให้หน่วยงาน ส่วนราชการในจังหวัดยะลา จำนวน 120 หน่วยงาน ทราบว่า ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา มีฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะมีฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

2.การจัดทำใบปลิวตารางการสาธิตกิจกรรม ฐานการเรียนรู้ “พอเพียงตามรอยพ่อแบบ พช.” แต่ละวัน ที่ทุกคนสามารถเลือกเรียนรู้ และ พร้อมกันกำหนดวัน- เวลา และค่าสมัคร แจกไปยังชุมชน สถานที่ศึกษา โรงเรียน กลุ่ม องค์กร ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการนี้ ทีมวิจัยพบว่า ได้ผลเพียงในระยะแรก เนื่องจากมีวัน - เวลา เป็นตัวกำหนด เพราะผู้ที่สนใจที่เรียนรู้มีเวลาว่างไม่ตรงกับ วัน เวลา ที่กำหนด ทำให้ความน่าใจ และ เข้ามาเรียนรู้ ในระดับหนึ่ง

3.การทำหนังสือประชาสัมพันธ์ แจกไปยังโรงเรียนในเขตเทศบาลนครยะลา พร้อมเอกสารเสนอตารางกิจกรรม ฐานการเรียนรู้ “พอเพียงตามรอยพ่อแบบ พช.” วิธีการนี้ ทีมวิจัยพบว่า ได้รับความสนใจจากคณะผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลเป็นอย่างดี จนกระทั่งได้ดำเนินการบันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา กับ โรงเรียนเทศบาล

สังคม เศรษฐกิจ และได้นำนักเรียนเข้ามาเรียนรู้ฐานการเรียนรู้ โดยเฉพาะ ฐานน้ำมันมะพร้าว
ชนิดอื่นได้รับความสนใจยิ่ง

4. การออกบริการนอกสถานที่ โดยร่วมกับโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ของจังหวัดยะลา
ถนนโศภนศาสตร์เจ้าพ่อหลักเมืองของจังหวัด และ ชุมชนประสานงานให้เข้าไปประชาสัมพันธ์
กิจกรรม จำนวน 8 ครั้ง พบว่า ผู้ที่เข้ามาเรียนให้คนสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้เห็นกระบวนการ
ผลิตการตำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นอย่างชัดเจน และสามารถสัมผัสได้จริง ผลตอบรับในการ
ประชาสัมพันธ์จะมีรูปแบบที่ดี แต่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาสำหรับการเรียนรู้

5. การประชาสัมพันธ์ผ่านรายการวิทยุ ออกรายการ วันจันทร์ เวลา 09.10 น. - 09.35
น. คลื่น FM . 94.25 มส. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา และ วัน
พฤหัสบดี เวลา 11.00 น. - 12.00 น. คลื่น 88.50 มส. ทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยเทคนิค
ยะลา

6. การประชาสัมพันธ์ผ่านรายการโทรทัศน์ท้องถิ่นของจังหวัดยะลา เช่น ทาง ททบ 5
ส่วนจังหวัดยะลารายการ “ดอกไม้หลากหลาย” ช่วง “ทำกินบนดินเกิด” “ออกเวลา 05.30 น. -06.00 น.

ข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมรูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมันมะพร้าว
ชนิดอื่น นอกเหนือจากการได้รูปแบบวิธีการประชาสัมพันธ์แล้ว สิ่งที่ทีมวิจัยค้นพบจากผลลัพธ์จาก
การสำรวจครั้งนี้ คือ ความรู้สึก ความสัมพันธ์ของทีมวิจัย แกนนำชุมชน สมาชิกชุมชนบริเวณหน้า
ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา และ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา พบว่า

ก่อนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมรูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมัน
มะพร้าวสกัดเย็น จะพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแกนนำชุมชน สมาชิกชุมชน รู้จักกันแต่ไม่มีการ
พูดคุยกันมากนัก สำหรับทีมวิจัยที่เป็นส่วนของข้าราชการ, ลูกจ้าง ,คนงานของศูนย์ศึกษาและพัฒนา
ชุมชนยะลา ส่วนใหญ่จะรู้จักและมีความสัมพันธ์ในลักษณะการปฏิบัติงานตามคำสั่ง ไม่มีโอกาสได้
มีพูดคุยกันแบบพี่น้อง ระหว่าง และหลังจากการร่วมการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

หลังการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์
น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น พบว่า

1.แกนนำชุมชน สมาชิกชุมชนเปอร์เซ็นต์ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของศูนย์ศึกษาและ
พัฒนาชุมชนยะลา มากขึ้น และทราบว่าตั้งอยู่ที่ใด รวมถึงรู้จักเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนา
ชุมชนยะลาหลายคน

2. แกนนำชุมชน และสมาชิกชุมชนเปอร์ดึงให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา

3. ลูกจ้าง, คนงาน กับข้าราชการของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เนื่องจากว่ามีกิจกรรมที่ต้องร่วมกันคิด เช่น ร่วมเป็นวิทยากรและปรับปรุง พัฒนาฐานการเรียนรู้ เป็นต้น

4. เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนมีองค์ความรู้ เรื่องการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น และสามารถนำความรู้ไปใช้และขยายต่อได้

5. หน่วยงานราชการ และ หน่วยงานภาคเอกชน และชุมชนใกล้เคียง รู้จักศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา และทราบว่ามีฐานน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

6. ผลงานวิจัยสามารถเป็นแนวทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี และมีเป็นวิธีการแต่ละรูปแบบสามารถเข้าถึงกลุ่ม บุคคลเป้าหมาย ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ทีมวิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานพัฒนาชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างภาพลักษณ์ได้เป็นอย่างดี

1.2 ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการเปิดโอกาส แกนนำชุมชน เข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

1.3 การแสวงหาความร่วมมือจากพันธมิตรการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะ ภาครัฐชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา สถาบันการศึกษา ผู้สื่อข่าว เป็นต้น จะช่วยให้การทำงานประชาสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน ควรมีการขยายผลการดำเนินงานให้ความรู้เชิงงานวิจัยแก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.2 สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม